

Toolkit curriculumontwikkeling

Bekendmakingsevent SBA – 11 oktober 2024

**HO
GENT**

Tijdens deze toelichting:

Context
en
proces

Resultaat:
toolkit

Toolkit:
stappen

Wat nu?

A young man with brown, wavy hair is smiling broadly. He is wearing a light grey hoodie and has a black backpack on his shoulders. He is standing in front of a wall with horizontal wooden slats. The image is partially obscured by black rectangular shapes on the left and right sides.

Context en proces

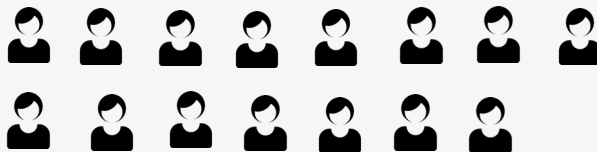
**HO
GENT**

Wie zijn wij?

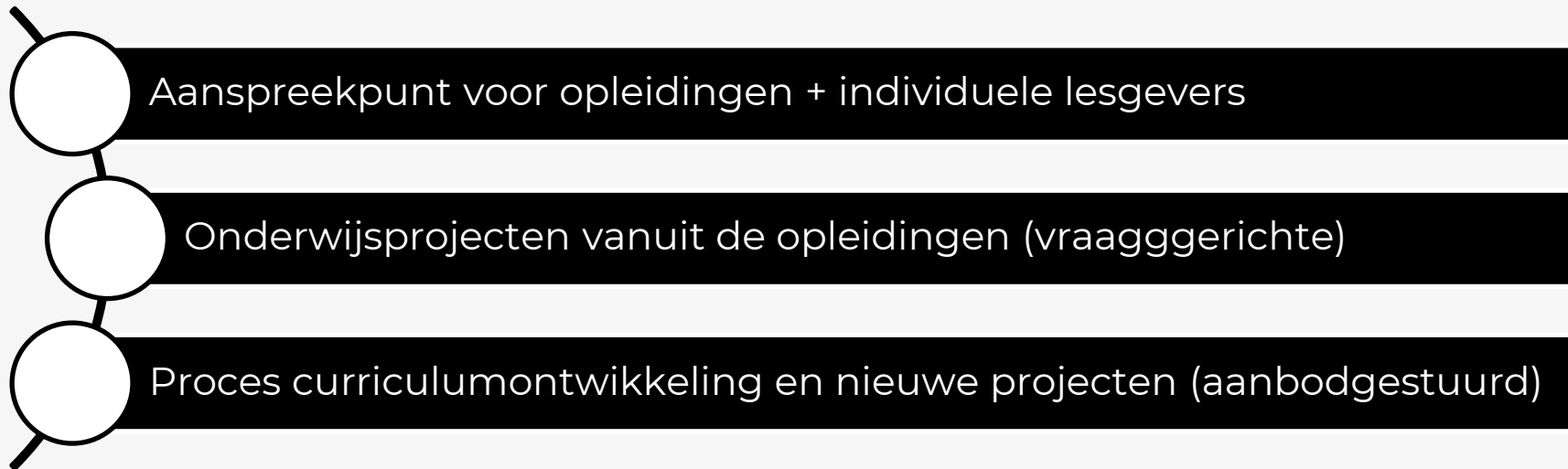
Dienst onderwijsontwikkeling (en internationalisering)

- Ondersteuning van opleidingen (curriculumcoördinatoren) en lesgevers
- Bieden advies, begeleiding en professionalisering bij het ontwerpen van curricula en opleidingsonderdelen die doordacht en toekomstbestendig zijn.

15 leden

Dienst onderwijsontwikkeling

→ Elke onderwijsontwikkelaar is gekoppeld aan een aantal opleidingen

Focus op toolkit vandaag, maar ook:

- ✓ Procedure curriculumontwikkeling
- ✓ Duurzaam onderwijscyclus
- ✓ HOGENT regie
- ✓ Onderwijsvisie HOGENT

Vraag:

Wat zijn succesfactoren om samen als team een curriculumontwikkelingsproces te doorlopen?

U kunt nu uw berichten insturen

De tekst op deze dia legt aan uw publiek uit hoe berichten in te sturen. Deze tekst komt tevoorschijn

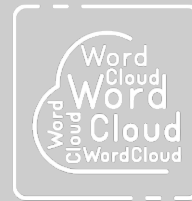
zodra u een sessie heeft gestart.

OF

1 Ga naar hogentsendsteps.be
2 Log in met **Free59379**

Let op: de tekst en het uiterlijk van deze dia (font, grootte, kleur, etc.) kunnen niet aangepast worden.

Wat zijn succesfactoren om samen als team een curriculumontwikkelingsproces te doorlopen?

Word Cloud

The results will be shown as an animated Word Cloud once the audience has sent their message

Looking for old results?

[Click on Dashboard](#) > [Download Presentation Results](#)

**Intern
et**

Dit tekstvak wordt gebruikt om de verschillende stemmethodes uit te leggen.

SMS

De juiste uitleg wordt hier ingevuld nadat u een sessie heeft gestart

0

1

Waarom een toolkit?

- **Veel vragen** om curriculumontwikkeling te begeleiden
- **Veel ervaring** opgebouwd rond curriculumopbouw
- **Weinig literatuur** over hoe je praktisch een curriculum opbouwt binnen het hoger onderwijs
- Onderwijzend personeel vaak gefocust op inhoud, waar de **focus op leerresultaten** kon verbeterd worden.
- Zonder **steun en motivatie** van onderwijzend personeel kan zelfs het beste curriculum falen.

Hoe bouwen we samen als team duurzame, leerresultaatgericht curricula uit binnen HOGENT?

Literatuurstudie

Verzamelen en analyseren van **bestaande praktijken**

Doorgronden van **goede praktijken**

Onderwijskundig stappenplan ontwikkeld voor
leerresultaatgerichte curricula

Testen en bijsturen

Ontwikkeling **toolkit**

Testen en bijsturen

Nu: design en druk toolkit

Essentiële ingrediënten bij een veranderingsproces

visie	noodzaak	actieplan	middelen	expertise	gedragenheid	→	verandering
	noodzaak	actieplan	middelen	expertise	gedragenheid	→	verwarring
visie		actieplan	middelen	expertise	gedragenheid	→	weerstand
visie	noodzaak		middelen	expertise	gedragenheid	→	chaos
visie	noodzaak	actieplan		expertise	gedragenheid	→	frustratie
visie	noodzaak	actieplan	middelen		gedragenheid	→	angst
visie	noodzaak	actieplan	middelen	expertise		→	sabotage

A photograph of a woman with dark hair and blue eyes lying on her back on a patch of green grass. She is smiling broadly, showing her teeth. Her head is resting on her hand. To her left, a portion of a black leather bag is visible. The image is partially obscured by black rectangular shapes on the left and top edges.

Resultaat: toolkit

**HO
GENT**

Opzet

Gericht op curriculumcoördinatoren en opleidingsteams binnen het hoger onderwijs

Focus op leerresultaten

- ✓ Praktisch en inspirerend
- ✓ DIY
- ✓ Duurzaam (oa. los van de onderwijsvisie)
- ✓ Inzetbaar voor andere HO-instellingen
- ✓ Doorloop alle stappen of kies wat past

Inhoud

- 50 kaarten, gebundeld in 10 stappen
- Verschillende types van kaarten

Infokaart

Wat heb je er aan?

Opdrachtkaart

Discussiekaart

Inspiratiekaart

Inhoud

Extra kaarten ter ondersteuning van het ontwikkelproces

- Cijferkaarten 0 -10
- Uitwissbare alertkaarten
- “Pauze”-kaart
- “Oei! Het loopt fout”-kaart

**HO
GENT**

A photograph of a woman with dark hair and blue eyes lying on her back on a patch of green grass. She is smiling broadly, showing her teeth. Her head is resting on her hand. To her left, a portion of a black leather bag is visible. The image is partially obscured by black rectangular shapes on the left and right sides.

Toolkit stappen

**HO
GENT**

01

Planning

02

Onderzoeken en
begrijpen

03

Opleidingsprofiel

04

Onderwijsconcept

05

Bouwen aan een
programma:
leerresultaatlijnen
maken

06

Bouwen aan een
programma:
leerresultaatlijnen
invullen

07

Bouwen aan een
programma:
opleidingsonderdelen
vormen

08

Bouwen aan een
programma:
opleidingsonderdelen
finaliseren

**Toolkit
stappen.**

09

Implementeren

10

Evalueren en
bijsturen

**HO
GENT**

Onderzoeken en begrijpen

Analyseer...

- . het huidig curriculum
- . regelgeving en beleid
- . trends en ontwikkelingen in de maatschappij, het werkveld en in onderwijs

Toolkit voorbeeld: Onderzoeken en begrijpen

- Infokaart: Onderzoeken en begrijpen

Huidig curriculum:

- Discussiekaart: Huidig curriculum: Hoger-lager
- Discussiekaart: Huidig curriculum: Door de ogen van...
- Opdrachtkaart: Bevraag de expert over het huidig curriculum

Regelgeving en beleid

- Opdrachtkaart: Een duik in regelgeving en beleid

Infokaart Onderzoeken en
begrijpen

Wat heb je er aan?

Toolkit voorbeeld: Onderzoeken en begrijpen

Discussiekaart

Huidig curriculum: hoger - lager

Je start met het in kaart brengen van de waardering van het huidig curriculum. Omdat een algemene waardering moeilijk is, kies je er best voor om dit voor een aantal thema's zichtbaar te maken en te bespreken

Tip! Denk hierbij aan thema's als: Internationalisering-samenwerking met werkveld - flexibiliteit (tijd, ruimte, tempo, ...)- online leren - duurzaamheid - samenhang – haalbaarheid - trajecten afgestemd op verschillende studentenpopulaties - ...

Toolkit voorbeeld: Onderzoeken en begrijpen

Trends en ontwikkelingen in de maatschappij, het werkveld en in onderwijs

- Opdrachtkaart: Spieken in het onderwijslandschap
- Discussiekaart: Glazen bol: werkveld van de toekomst
- Discussiekaart: Glazen bol: maatschappij van de toekomst
- Discussiekaart: Glazen bol: onderwijs van de toekomst

Opdrachtkaart

Spieken in het onderwijslandschap

Een benchmark met andere opleidingen is altijd leerrijk. Kies één of twee relevante gelijkaardige opleidingen in binnen- of buitenland. Bekijk en vergelijk de brochures van deze opleidingen met de eigen opleiding.

Bepaal vervolgens individueel of in groep drie opvallende en nuttige verschillen op vlak van curriculum of onderwijsaanpak met de eigen opleiding. Bespreek de voor- en nadelen van deze verschillen en bepaal wat je wil meenemen naar het nieuwe curriculum.

01

Planning

02

Onderzoeken en
begrijpen

03

Opleidingsprofiel

04

Onderwijsconcept

05

Bouwen aan een
programma:
leerresultaatlijnen
maken

06

Bouwen aan een
programma:
leerresultaatlijnen
invullen

07

Bouwen aan een
programma:
opleidingsonderdelen
vormen

08

Bouwen aan een
programma:
opleidingsonderdelen
finaliseren

**Toolkit
stappen.**

09

Implementeren

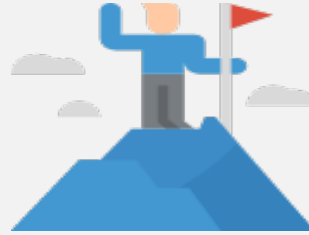
10

Evalueren en
bijsturen

**HO
GENT**

03

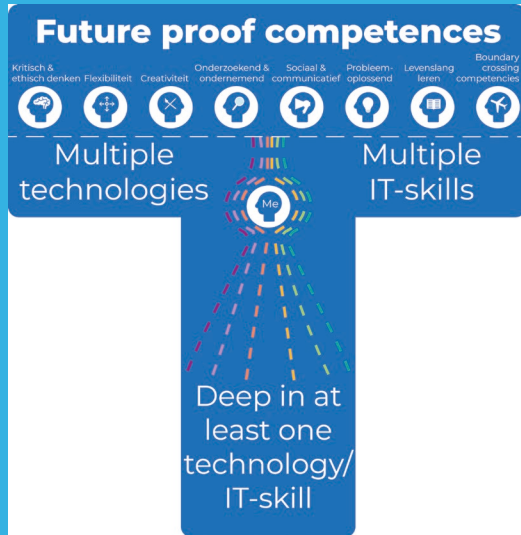
Opleidingsprofiel

De opleidingsvisie en de leerresultaten geven de identiteit van de opleiding weer en beantwoorden de kernvraag:

Wat beogen we?

Praktijkvoorbeeld: Toegepaste informatica

Design & develop	De student kan kwaliteitsvolle IT-oplossingen efficiënt en autonoom ontwerpen, ontwikkelen, documenteren en testen, rekening houdend met nieuwe ontwikkelingen en toepassingsdomeinen. <i>#ontwerpen #ontwikkelen #documenteren #testen</i>
Install, maintain & secure	De student kan complexe IT-oplossingen efficiënt en autonoom installeren, configureren, beveiligen, onderhouden en aanpassen zodat ze blijven beantwoorden aan de veranderende behoeften. <i>#installeren #configureren #beveiligen #onderhouden #aanpassen</i>
Store & manage	De student kan complexe verzamelde informatie analyseren en verwerken tot de meest geschikte gestructureerde databases die hij/zij met het oog op prestatie efficiënt beheert en gebruikt. <i>#databases #beheren #technologisch #prestatie</i>
Analyse & advise	De student kan complexe IT-behoeften en vragen kritisch analyseren, gestructureerd weergeven en adequaat adviseren over een oplossing op maat van de organisatie en de impact ervan. <i>#requirements #functioneleanalyse #businessanalyse #BPM #changemanagement</i>
Capture, model & predict	De student kan probleemoplossend redeneren door data te capteren, analyseren, visualiseren en interpreteren om te komen tot inzichten en geschikte modellen ter ondersteuning van het beleid van de organisatie. <i>#BI #AI #IoT #machinelearning</i>
Communicate	De student kan adequaat communiceren in een nationale en internationale professionele context. <i>#communiceren</i>
Research	De student kan bestaande en innovatieve (IT-)oplossingen op een methodologisch correcte manier kritisch onderzoeken, evalueren en (her)ontwerpen of optimaliseren. <i>#onderzoeken</i>
Grow	De student kan vanuit een deontologisch en maatschappelijk referentiekader en kritische (zelf) reflectie de eigen professionele groei autonoom en actief opbouwen en beheren. <i>#levenslangleren #duurzaamheid #MaatschappelijkReferentiekader #reflecteren</i>
	De student kan autonoom een complexe IT-opdracht projectmatig aanpakken en aansturen en kan daarbij een gepast projectplan ontwerpen, uitvoeren en kritisch opvolgen. <i>#autonoom #projectwerk</i>
	De student kan binnen een intra- en interdisciplinair team samenwerken en (mede) verantwoordelijkheid opnemen voor het behalen van kwaliteitsvolle collectieve resultaten. <i>#teamwork #collectiveOwnership</i>

Onderwijsconcept

Verduidelijkt welk soort onderwijs de opleiding wil bieden en geeft antwoord op de vraag:

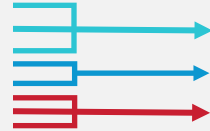
Hoe gaan we het opleidingsprofiel realiseren en evalueren?

Praktijkvoorbeeld: Mode- en Textiel

05

Bouwen aan een programma: leerresultaatlijnen maken

Leerresultaatlijnen geven vorm aan het curriculum en ondersteunen de opbouw ervan.

Praktijkvoorbeeld: Retailmanagement

Leerresultaten worden logisch geclusterd, bijvoorbeeld:

- wanneer het gewenste gedrag gelijkaardig is.
- wanneer ze efficiënter en effectiever aangeleerd in combinatie met elkaar
- wanneer studenten ze organisch combineren tijdens het leren en inoefenen.

Praktijkvoorbeeld: Retailmanagement

Organiseren en sturen

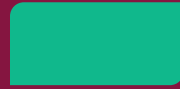
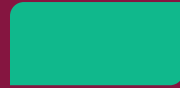
Samenwerken en leiding geven

Klantgericht denken en handelen

Onderzoeken innoveren

Communiceren en connecteren

Reflecteren en ontwikkelen

06

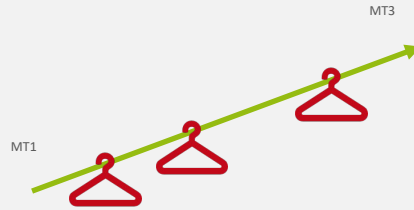
Bouwen aan een programma: leerresultaatlijnen invullen

Brainstorm over en kiezen van de noodzakelijke inhouden om de leerresultaten te realiseren.

Doelstellingen formuleren door het gewenste gedragsniveau van de inhoud te bepalen.

Bouwen aan een programma: opleidingsonderdelen vormen

Doelstellingen clusteren tot logische gehelen per semester en per modeltraject.

Opleidingsonderdelen vormen vanuit de clusters.

Studiepunten bepalen op basis van de hoeveelheid en de moeilijkheidsgraad van de doelstellingen.

Toolkit voorbeeld: Bouwen aan een programma

Opleidingsonderdelen vormen

- Opdrachtkaart: Leerresultaten opbouwen: wat wordt wanneer aangeleerd?
- Opdrachtkaart: Leerresultaten opbouwen: opleidingsonderdelen vormen
- Opdrachtkaart: What's in a name? Alles mag, alles kan!

Studietijd en studiepunten

- Infokaart: Studietijd en studiepunten
- Opdrachtkaart: Het gewicht verdelen
- Opdrachtkaart: Make it happen!
- Discussiekaart: In dialoog over het nieuwe programma

Opdrachtkaart

What's in a name? Alles kan, alles mag!

Organiseer één of twee sessies met (creatieve) teamleden om de namen voor opleidingsonderdelen te bedenken.

1. Een eerste brainstorm waarbij alles mag en alles kan. Op het einde van deze sessie kom je tot een voorstel voor elk opleidingsonderdeel.
2. Een tweede sessie om een definitieve naam per opleidingsonderdeel af te kloppen.

Elke naam is in principe mogelijk, maar zorg ervoor dat:

- de namen een weerspiegeling zijn van de onderliggende doelstellingen en inhoud,
- alle namen binnen het programma van dezelfde aard zijn,
- de namen een link hebben met de leerresultaatlijn waartoe ze behoren.

Opdrachtkaart

Make it happen!

Om het voorstel van programma verder te communiceren of bespreken voorzie je best een visuele voorstelling. Op zo'n voorstelling zie je op één oogopslag elke leerresultaatlijn met de onderliggende opleidingsonderdelen geordend per modeltraject en semester

Tip: Je kunt hiervoor een grafisch vormgever inschakelen. Deze visuele voorstelling is dé communicatietool bij uitstek naar alle stakeholders . Eens definitief, gebruik de figuur dan in leermateriaal om elk opleidingsonderdeel te situeren voor de studenten.

Praktijkvoorbeeld: Retailmanagement

Bouwen aan een programma: opleidingsonderdelen finaliseren

Kies een passende evaluatievorm waarmee de studenten kunnen aantonen dat ze de doelstellingen hebben bereikt. *Hoe kunnen studenten bewijzen dat de doestelling hebben bereikt?*

Kies een passende werkvorm die past binnen het onderwijsconcept en studenten voorbereidt op de evaluatie. *Welke leeractiviteiten hebben studenten nodig om de doelstellingen te oefenen en te bereiken?*

Praktijkvoorbeeld: Logopedie en audiologie

Implementeren

Alles wordt klaargemaakt voor de implementatie:

- *Wie zal wat coördineren?*
- *Welke coördinatie is noodzakelijk?*

10

Evaluëren en bijsturen

Opvolgen en evalueren van het curriculum via kwaliteitszorgsysteem. Waar wenselijk aanpassen, bijsturen en ontwikkelen.

01

Planning

02

Onderzoeken en
begrijpen

03

Opleidingsprofiel

04

Onderwijsconcept

05

Bouwen aan een
programma:
leerresultaatlijnen
maken

06

Bouwen aan een
programma:
leerresultaatlijnen
invullen

07

Bouwen aan een
programma:
opleidingsonderdelen
vormen

08

Bouwen aan een
programma:
opleidingsonderdelen
finaliseren

**Toolkit
stappen.**

09

Implementeren

10

Evalueren en
bijsturen

**HO
GENT**

Wat nu?

**HO
GENT**

- Finaliseren (en testen) van stappen
- Design & print
- Disseminatie
- In tussentijd: Expeditie Levenslang ontwikkelen

Dankjewel!

karen.baert@hogent.be

annesophie.seghers@hogent.be

liesbeth.vanheck@hogent.be

**HO
GENT**